

Poština
povšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsak petek.

Celoletna na-
ročnina 50 — D
mesečna 5 — „
Inozemstvo
celoletno 100.
Posamezne
številke se ra-
čunijo po D 1 25
Inserati
se računajo:
pol str. 560 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglaših
beseda 50 p.**Kaj hočemo?** Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega sloven-
skega ljudstva!

Dve zgodovinsko pomembni pol. konferenci.

V nedeljo, 12. oktobra 1924 so zborovali zaupniki slovenskih republikancev v Ptuj. Zaupnikov je bilo 51, ki so zastopali 33 krajevnih organizacij. Pretečeno nedeljo dne 19. oktobra 1924 pa so zborovali zaupniki slovenskih republikancev iz Kranjskega. Ta konferenca se je obnesla še bolj kot štajerska. Sodelovalo je na njej 83 delegatov iz Kranjske iz 45 krajev in 3 iz Štajerske, skupno 86 zrelih in zavednih mož. Na obeh konferencah je vladal en in isti duh in veliko navdušenje. Može so razpravljali o programatičnih smernicah slovenskega republikanskega pokreta, o svoji organizaciji in o našem listu. Na obeh konferencah so se z navdušenjem in soglasno sprejele važne in pomembne resolucije, ki jih danes priobčujemo. Naj jih vsakdo prebere in dobro premisli. Bolj modre in pametne kakor so, ne morejo biti. Tudi temeljni nauk našega slovenskega kmečko-delavskega pokreta, ki ste ga sprejeli obe konferenci soglasno in z velikim navdušenjem, je pravi in resnični izraz zavednega slovenskega ljudstva, ki stremi po svoji politični, gospodarski in kulturni samostojnosti. Naj ga vsakdo dobro prebere in premisli in spoznal bo, da je moder in pravičen. Za bodoči politični razvoj je važen sklep obeh konferenc, da stopajo slovenski organizirani republikanci v federativno zvezo z „Hrvaško republikansko-kmečko stranko“ v namenu, da se odslej hrvaški in slovenski kmetje in delavci bojujejo skupno, ramo ob rami za svojo narodno in socialno svobodo, za pravo demokracijo, za zmago človečanstva, za mir med narodi, skratka za svoje kmečko-delavske republikanske cilje.

Nov političen pokret je tu. Zrasel je sam iz ljudskih duš in iz volje prenoviti vse v novem duhu, v duhu pljuga in motike, kladiva in knjige.

Slovenski kmečko-delavski republikanci — naprej! Delajte in organizirajte se vsepovsod, kjer se govori naš mili jezik, zakaj samo Vaše odločno in smotrno delo more uresničiti velike in lepe cilje, ki ste si jih postavili.

I.

Resolucija zaupnikov slovenskih republikancev v Ptuj dne 12. oktobra 1924. in v Ljubljani, dne 19. oktobra 1924.

(soglasno sprejeti)

Po zaslišanju poročila o današnji politični in gospodarski situaciji slovenskega kmečko-delavskega ljudstva tu in onstran državnih meja, nadalje po zaslišanju o programatičnih smernicah slovenskega republikanskega pokreta, katera edina morejo kmečki in delavski narod slovenski privedi do politične, gospodarske in kulturne svobode in socialne osamosvojitve, izjavlja zbor zaupnikov slovenskih kmetov in delavcev, da je nastopil trenutek, ko morajo slovenski republikanci vsepovsod nastopiti kot politično organizirana celota slovenskega kmečkega in delavskega naroda. Oni postavljajo s tem maksimalne slovenske politične in gospodarske zahteve, katere preveva duh resnične demokracije, miroljubnosti, človečanstva in narodne suverenosti, pred vsem kulturnim svetom na dnevni red. V doseganje tega velikega in vzvišenega smotra izjavlja zbor zaupnikov, da se pretvarja v zbor zaupnikov in ustanoviteljev „Slovenske republikanske stranke kmetov in delavcev“.

Zbor zaupnikov pozivlja vse kmečko-delavsko slovensko ljudstvo, da se politično organizuje v krajevnih političnih organizacijah slovenskih republikancev.

Živela samoodločba naroda!
Živela kmečko-delavska država!
Živela federativna republika!

II.

Resolucija

štajerskih zaupnikov slovenskih republikancev, zborujočih dne 12. oktobra 1924. v Ptuj in kranjskih zaupnikov, zborujočih dne 19. oktobra 1924. v Ljubljani o federativni zvezi z HRSS.

Zaupniki izjavljajo, da dobro razumejo in odobravajo odločno borbo hrvaškega republikanskega kmečkega naroda za svojo svobodo. Ker so splošni interesi hrvaškega in slovenskega naroda isti in skupni ter ima hrvaški in slovenski republikanski ljudski pokret tudi politične in socialne cilje, ki jih je mogoče izbojevati le s složnim skupnim nastopom slovenskih in hrvaških kmetov in delavcev, izjavlja zbor zaupnikov, da stopa SRS s sedežem v Ljubljani v federativno zvezo z HRSS, ki ima svoj sedež v Zagrebu.

III.

Resolucija o organizaciji.

Dolžnost vsakega pristaša SRS je, da je delaven član krajne politične organizacije v svojem okolju. Kjer pa takšne organizacije še ne obstoje, so člani in somišljeniki dolžni, da jih čimprej osnujejo.

Vsaka krajevna politična organizacija naj pobira od svojih članov mesečne prispevke, ki jih določi članstvo samo. Vendar morajo krajevne organizacije plačevati od vsakega člana mesečno 1 Din načelstvu stranke v Ljubljano za volilni sklad.

Za volilni sklad naj se zbira tudi na vseh članskih zborovanjih in sestankih.

Konferenca znova poudarja načelo, da morejo biti predsedniki in podpredsedniki krajevnih političnih organizacij le kmetje in delavci. Inteligent more biti na to mesto izvoljen šele, če je že najmanj eno leto koristno sodeloval v organizaciji SRS.

Krajevne pol. organizacije se združujejo v okrajne politične organizacije. Predsednik in odborniki krajevnih pol. organizacij so zajedno krajevni odbor stranke, ki ima svoje seje vsaj enkrat v mesecu. Predsedniki okrajnih pol. organizacij pa so obenem člani glavnega odbora.

Predsedstvo je upravičeno poklicati v glavni odbor stranke tudi posebno delavne in zmožne pristaše.

IV.

Resolucija o tisku.

Konferenca zaupnikov SRS v Ptuj z dne 12. oktobra in v Ljubljani dne 19. oktobra 1924. sklene in izjavlja:

1. Tednik „Avtonomist“ se proglasa za edino pravo glasilo SRS. Vendar naj se isti čimprej preimenuje v „Slovenskega Republikanca“.

2. List je last stranke. Za bodoče naj za njegovo izdajanje poskrbi posebna tiskovna zadruga „Naš dom“. Dolžnost vseh tistih slovenskih republikancev, ki jim to dopušča njihov gospodarski položaj, je, da postanejo člani te zadruge.

3. Dolžnost vsakega somišljenika stranke je, da je naročnik-lista, da ga širi med ljudstvo in da ob vsaki priliki zbira za njegov tiskovni sklad.

Malo odgovora.

»Domoljub« je bil prinesel v svoji 42. številki z dne 15. oktobra t. l. članek o »Masaryku, Radiću in katoličanih«, kjer napoveduje »radičevstvo« na Slovenskem boj iz verskih razlogov. Na to izjavljamo, da razlikujemo med verstvom, cerkvijo in duhovščino. Verstvo spoštujemo in »Domoljub« nam mora priznati, da smo mi prvi v Sloveniji, ki o teh vprašanjih v politiki ne govorimo

na način, kakor je bil doslej naveden pri nas. Kot politični list in kot politično gibanje se pa ne spuščamo v vprašanja, kaj je podlaga verstvu: ali um ali čuvstvo, ali pa oboje: — to prepuščamo znanosti in verski praksi, za kateri zahtevamo svobodo. Smo za duševno svobodo, kajti duh Evangelija prepoveduje vsako nasilno preganjanje v verski razvoj, kakor je to poudarjal že od-

LISTEK.

Kmečki punt.

Hrvaško napisal Avgust Senoa.

V sobi sta tudi Uršula in gospa Anka.

„Mila hčerka,“ izpregovori Uršula in pogladi z roko otožno čelo svoje hčerke, „poslušaj me. Nekaj zelo važnega ti moram povedati. Ti si dobro in poslušno dete, zato upam, da se boš pokorila volji svoje matere.“

„Govorite, mati,“ je deklica tiho odgovorila in gladila z roko gube po svoji obleki.

„Dokler je bilo še kaj upanja,“ je nadaljevala mati, „da se bo tvoj zaročnik, ki ti ni bil namenjen, vrnil, sem mirno čakala, ne da bi drezala tvoje srce, dasi sem sama že davno opustila vsako upanje. Opomnila sem te nekoč, da bi bilo treba misliti na drugo zaroko, toda ti si se razjezila in jaz sem umolknila. Danes je drugače, danes vemo, da krije nesrečnega mladeniča črna zemlja, in mrtvi se ne vračajo iz groba —“

Gospa Uršula je za trenutek pomolčala. Zofki so se začela prsa hitreje vzdigati in začela je stokati. Črez nekaj časa je Uršula znova povzela:

„Dovolj si jokala za nesrečnim ljubim!“

„Za mojim večnim ljubim!“ je zastokala Zofka.

„Dobro, za večnim! Ti veš da je bil blag človek in plemenitega srca, ti ne boš, vem, v svojem življenju drugega ljubila — — —“

„Nikdar!“ je zastokala deklica.

„Toda če bi tvoj ljubi, ki gleda na naju z nebes, mogel govoriti, bi rekel: „Poslušaj mater!“

„In kaj hočete od mene?“ je vprašalo deklo s širokimi očmi.

„Da svojo večno ljubezen,“ je rekla gospa Konjska, ki je dotlej molče stala za Zofkinim stolom, položila na vzvišku, blagoslovljen žrtvenik.“

„Ne razumem.“

„Da se omožiš,“ je blago pripomnila Anka.

„S kom?“ je deklica naglo vprašala.

„S Tahovim sinom Gabrijelom,“ je mirno odgovorila gospa Uršula.

„Z Ga — — — sinom krvnika in hudo delca?“ je zakričala Zofka, prebledela ko smrt in šinila kvišku, „ali sta ob pamet?“

„Da, s Tahovim sinom!“ je odločno poudarila Anka.

„In jaz naj bom sužnja ne znanega in ne ljubljene človeka, katerega oče je smrtni sovražnik naše rodbine?“

„Da,“ je rekla Anka.

„Nikdar! Nikdar!“ je Zofka odločno zamahnila z roko.

„Toda, sestrica, ali veš,“ je vprašala Anka, „koliko solznih noči je tvoja mati prebдела zaradi Tahovega nasilstva?“

„Vem.“

„In ali hočeš, da se ti mati zopet veselo smehlja in svojo pošet mirno uživa?“

„Hočem, z vso dušo.“

„Ali hočeš, da se sname krvniška kletva z vratov izmučenega ljudstva, da usahnejo tudi tvoje solze, da te bodo blagoslovljali tisoči žen, otrok in starcev? Ali hočeš, Zofka?“

„Hočem, toda kaka — — —“ je začudeno vprašala deklica.

„Vzami Gabrijela Taha, ker se bo potem stari krvnik izselil iz tega kraja, bo povrnil tvoji materi imetek in ti boš potem pri njej stanovala. Od tvoje žrtve je odvisna naša rešitev.“

Molče in težko sopeč je stala Zofka s sklonjeno glavo sredi sobe.

„Ti se pomišljaš? Ne veruješ? je pripomnila Anka. Dobro. Pa boš čula.“ Hitro je odprla gospa Konjska vrata sosednje sobe in poklicala: „Pridita gospoda!“

V sobi sta stopila Stepko Gregorijanec in Gašpar Alapič.

„Kdo Vas pošilja, plemeniti gospod?“ je vprašala Anka.

„Franjo Tahi,“ je odgovoril Grbavec.

„Čemu?“

„Da sporočim gospé Uršuli, da ji bo Tahi proti odškodnini povrnil ves imetek in se izselil od tod, če bo gospodična Zofka Heningova vzela za moža gospodiča Gabrijela Tahi.“

(Dalje prihodnjič.)

lični slovenski duhovnik Einspieler 1861. leta. Cerkve je nositeljica in izvrševalateljica določene verske misli. Tudi za njo zahtevamo svobodo; ne moremo pa soglašati, da bi se s politično pomočjo, to je s pomočjo države, »delali« verniki te ali one cerkve. Končno so nam duhovniki te ali one cerkve **svobodni državljani**, ki lahko v politiki delajo kar hočejo, a se pri tem ne smejo sklicevati na svoje duhovništvo kot avtoriteto. To je naše načelno stališče. Kadar gre za kakšno politično vprašanje, tiskrat ni izključeno, da pridemo v nasprotje z nekaterimi predstavniki cerkve. Zato se ne more kar tako v naprej trditi, da je n. pr. Radić napadel hrvaške škofe po načinu svobodnomisla; lahko pa se prepiramo o obliki. — Glede Radića samega moramo reči, da je zdravil široke hrvaške množice; on je njih predstavnik, in ker zagovarja republikanski federalizem, ki smo tudi mi zanj že od nekdaj, ga priznavamo in z njim sodelujemo. SLS je napravila od preobrata sem veliko napak, čeprav ne zavedno. Mi

nočemo, da se te napake še kdaj ponovno, zato nastopamo v politiki novo pot vzgoje in načel. Ako prihaja sedaj »Domoljub« z metodami političnega boja izza predvojne dobe, potem kaže, da se po veliki svetovni vojni ni prav nič izpremenil. Isti duh, samo ljudje so deloma novi. In končno še to: Slovenci smo katoliški narod. Politično gibanje, ki ga predstavljajo slovenski kmečko-delavski republikanci, priznava to zgodovinsko dejstvo. Kdo ima pravico na tisoče in desetisoče broječe slovenske republikance enostavno proglasiti za nasprotnike tiste cerkve, kateri pripadajo po rojstvu, vzgoji in običajih? Tista politična stranka, ki bi hotela iz političnih in strankarskih ozirov proglašati sebe za edino stranko, ki priznava cerkvi njene pravice, vse druge politično drugače orijentirane vernike pa razkričati kot brezbožneže in njene nasprotnike, pa bi veri in cerkvi storila slabo uslugo. Prepričani smo, da ji cerkev v svojem vzišenem namenu ne bo sledila.

Iz naše organizacije.

Konferenca v Ljubljani. V nedeljo dne 19. okt. 1924. se je vršila konferenca slov. republikancev iz Kranjske v novem salonu hotela „Juž. kolodvor“ v Ljubljani. Na dnevnem redu so bile tri točke: Naš program, naša organizacija in naš tisk. Konferenca se je udeležila nenavadno veliko število zaupnikov, ter je potekla v najlepšem redu. Zborovanje je začelo ob pol desetih dopoldne ter je končalo ob eni uri popoldne. Vsi sklepi so bili enoglasno in z navdušenjem sprejeti. Prišli so naši vrli Belokranjci, veseli Dolenci, zali Gorenjci, možje iz litijskega okraja, iz ljubljanske okolice, izpod Krima in končno tudi Ljubljanci, vseh skupaj 86 zavednih mož. Konference so se udeležili tudi 3 zaupniki iz Štajerske, ki jih ni bilo v Ptuj in sicer dva iz Maribora in eden iz Bresta pri Ptuj. Zastopane so bile sledeče občine odnosno kraji: Ljubljana, Begunje nad Cerknico, Brezovica, Dolenja Dobrava, Dolenjavas pri Selcah, Dragomelj, Dragomiljvas, (Belokrajna), Gojzd pri Trzinu, Grosuplje, Hraše pri Smledniku, Ig pri Ljubljani, Kleče, Kot pri Vinici, Kropa, Lipenjski, Notranjsko, Loke pri Zavorje, Maharovec, Mala Lahnja, Malavas pri Ježici, Matena, Mrzla Luža pri Vel. Loki, Podbrezje, Podrečje, Radovljica, Retje, Rožna dolina, Rudnik, Savlje, Slap pri Trzinu, Smlednik, Spod. Brnik, Spod. Pirniče, Staje, Stožice, Suhadole, Suhor, Šiška, Škofjaloka, Tomačevo, Topol pri Cerknici, Trboje, Vnanj. gorice, Vodmat, Zavrtnik in Želimlje. Zborovanje je otvoril in mu predsedoval g. A. Prepeluh, ki je zbrane zaupnike pristrčno pozdravil ter podal krepko slikano poročilo o današnjem političnem in gospodarskem položaju slovenskega naroda. Zborovalci so mu enodušno pritrdjevali. Na to je govoril prekrasno o programatičnih smernicah slovenskega kmečko-delavskega pokreta g. dr. K. Lončar. Poročevalec je izšel iz stališča, da ima ruska revolucija dve veliki važnosti za nas: 1. je dala resnično samoodločbo narodu na svojem ozemlju; 2. je dala kmečko-delavsko vlado. Ako tudi ne moremo slepo posnemati njenih metod, vendar moramo njene ideje prilagoditi svojim razmeram; zakaj ravno svetovna vojna je gazila pravice malega človeka in malih narodov. Človeštvo se razvija v tej smeri: najprej je bila fevdalna država, ki so jo preobrazile ideje francoske revolucije v meščansko, a ruska revolucija pretvarja meščansko državo v kmečko-delavsko. Slovenci smo zgodaj izgubili svojo državo, zato nimamo dovolj močne politične zavesti. Udeleževali smo se vseh velikih idejnih stremljenj, tako smo tudi pod vplivom francoske revolucije zasnovali leta 1848. svojo tako zvano zedinjeno Slovenijo, ki smo jo leta 1870., 1871. in 1878. pojmovali državnopravno, to se pravi kot svojo državo v okvi-

ru Avstrije. Ob preobratu smo pozabili na to. Mi pa ne moremo pretrgati svojega zgodovinskega razvoja ako hočemo, da ostanemo narod. Zato smo za federativno ureditev Jugoslavije; v kateri pridemo tudi Slovenci do svoje politične veljave. Govornik podrobneje razlaga pojmovanje države, dotikajoč se gospodarstva, verstva, šolstva, pravosodstva, zdravstva. Poudarja tudi pomen avtonomije ne samo kot političnega gesla ampak kot načela, po katerem naj se uravnava vsa uprava ljudstva. Dotika se dalje vprašanja narodne obrambe, republikanizma in monarhizma, poudarjajoč zopet, da republikanstvo ni samo politično geslo, ampak vprašanje vzgoje k samozvesti naroda. Izjavlja končno, da je treba popolnoma izpremeniti dosedanje politično vzgojo slovenskega ljudstva, kar naj bo ravno naloga nove stranke, ki je samostojna, a stopa v zvezo s Hrvati, zakaj oni so nam zemljepisno, gospodarsko, versko in kulturno najbližji slovenski narod. Njegov poldrugourni govor je bil navdušeno aklamiran. Na to se je razvila debata, v kateri so posamezni zaupniki poročali o delu med ljudstvom in o borniranih šikanah nekaterih oblastnih. V debati so sodelovali zlasti Horvat, Dolenc, Sever, Kočvar, Janžekovič, Lakner in drugi. Sprejete so bile soglasno in z navdušenjem resolucije konference v Ptuj od prejšnje nedelje, ki jih objavljamo na drugem mestu. Končno so zaupniki izjavljali, da bodo širili naš pokret z neumorno delavnostjo in poštrevnostjo med potlačeni slovenskim kmečkim in delavskim ljudstvom, zlasti pa priporočali naš tisk, ki je, kakor se obče priznava, izvrstno, poučno in stvarno pisan.

Konferenci v Ptuj in v Ljubljani ste izvolili tudi začasnega glavnega odbora nove SRS, ki bo do izvedbe organizacije po političnih okrajih vodil SRS po smernicah, določenih na konferencah. Ta glavni odbor se bo še spopolnil po delegaciji ljubljanske krajevne organizacije, ko se ista na novo konstituirala, kar se zgodi v kratkem. Člani glavnega odbora so: Burian Ernst, Bobič Franc, Bohinc Jernej, Horvat Peter, Hribar Ivan, Javuš Ivan, Javuš Franjo, Jerala Franc, Jekl Jožef, Kočvar Franc, Kozin Jožef, Kranjc Ivan, Kelemina Matko, Kočar Stefan, Kramberger Karl, Kunej Josip, Lackner Franc, Lesjak Alojzij, Les Anton, Lutz Alojzij, Mihelič Alojzij, Mohar Anton, Mahen Anton, Nartnik Peter, Oblak Ivan, Potočnik Josip, Srnel Jakob, Šega Mihael, Talany Franc, Vidergar Ivan, Vindiš Martin, Zarnik Jožef, Židan Alojz.

Sledeče nove krajevne organizacije slovenskih republikancev so pri-glašene: **Preloka, Tanča gora, Loka, Obrh in Damelj.**

Temeljni nauk „Slovenske republikanske stranke kmetov in delavcev“.

Slovenska republikanska stranka kmetov in delavcev je politična organizacija, ki zasleduje kulturno politične in gospodarsko-socialne smotre na podlagi prirodnih in zgodovinskih dejstev slovenskega naroda.

Zato povdarja vse, kar stori bistvo slovenskega človeka: 1. njegov jezik; 2. njegovo verstvo; 3. njegov način mišljenja in čustvovanja, s katerim gleda, pojmuje in si ureja svet. Poleg teh duševnih dobrin se oziramo zlasti tudi na gospodarsko stran življenja, ki nam kaže, da smo Slovenci kmečki in delavski narod.

Na podlagi teh prirodnih in zgodovinskih dejstev si gradimo politično in socialno stavbo v Jugoslaviji, ki naj bo zvezna država na zunaj, z avtonomnimi deli na znotraj. Zahtevamo federativno ureditev države, pri kateri stopajo posamezni deli (pri nas Slovenija) v svobodno zvezo za vse one posledice, ki se sporazumno označijo za skupne ter se kot takšni zakonodajno skupno obravnavajo, a njih izvrševanje spada v območje posameznih zveznih držav. Vsa druga javna opravila spadajo zakonodajno in upravno v področje zveznih držav za sebe.

Izhajamo s stališča, da je narod izvir in nosilec vse politične moči, to je suveren: zato smo za republikansko državno obliko.

Slovenija je po svoji ogromni večini kmečka in delavska, zato mora biti zakonodajna in upravna organizacija v skladu s koristmi tega prebivalstva. Smoter mora biti: Cim največ kmečkih gospodarstev s kolikor mogoče združeno produkcijo. Ta se naj naslanja na obrt in industrijo, od katerih je odvisno gospodarsko uspevanje Slovenije. Industrija in prometna sredstva, ki služijo splošni blaginji, naj prihajajo v last družbe, oziroma obrtnih in delavskih produktivnih združenj. Na družbo in državo gledamo s stališča kmeta in delavca, ki se jima morajo prilagoditi tudi meščani in izobraženci. Zavračamo današnji način družbene organizacije v državi, kakor ga je ustvarilo meščanstvo s svojim vojaštvom, uradničtvom in političnim strankarstvom, kar vse služi za nadvaldo nad kmečkim in delavskim ljudstvom ter svobodnim izobraženstvom. Prebivalstvo naj se samoupravno organizira, a pri političnih vprašanjih, ki zadevajo ves narod, odločaj vse prebivalstvo po svobodnem glasovanju (referendum).

Svetovna vojna je toliko časa ubijala človeštvo, da je ubila v posameznikih in narodih človeka. Naša naloga bodi, da dvignemo človeško zavest in človeško dostojanstvo slovenskega kmeta, delavca in izobraženca, da si zgrade — doslej nasilno na tri dele raztrgano — svobodno domovino Slovenijo v enakopravni zvezi s Hrvati, Srbi in po danih prilikah tudi z Bolgari, na načelih socialne pravičnosti in mednarodnega mira (pacifizem).

I. O človeških pravicah.

Slovenska kmečka in delavska politika mora stremeti za tem, da zagotovi vsakemu prebivalcu sledeče pravice:

- a) osebno varnost in nedotakljivost, razen v slučajih, ki jih izrečno dopušča kazenski zakon. Dejanska enakost pred zakonom ne glede na rojstvo in imetje;
- b) kazni za krivice, ki bodi združena s koristnim delom. Smrtna kazni naj se odpravi;
- c) svobodno gibanje;
- d) nedotakljivost doma in stanovanja;
- e) pisemsko in v obče pošto tajnost.

II. Samoodločba malih narodov.

Zadnja svetovna vojna je pokazala potrebo, da si mora vsak kulturno zrel narod zagotoviti svoj obstanek s pravico samoodločbe in popolno nevtralnost pri mednarodnih sporih.

Zlasti malim narodom ogroža stalna vojska temelje pravosti, omike in svobode. Zaradi tega mora biti politika slovenskega kmečkega in delavskega ljudstva miroljubna in nevtralna.

Po ustanovljenih načelih demokracije naj vedno in povsod obvelja volja večine izvoljenih ljudskih zastopnikov. V Sloveniji ima kmečko in delavsko ljudstvo nesporno večino v narodu. Zato imajo kmetje in delavci neizpodbitno pravico odločevati v njej, kakor hitro so pri splošnih političnih volitvah dosegli večino.

III. Suverenost ljudstva.

Ljudstvo je suvereno, to se pravi popolno neodvisno pri vseh odločitvah. Zato ima polno pravico izvrševati to svojo suverenost nepretrgoma in sicer:

- a) odločati v vsaki stvari potom splošnega in neposrednega glasovanja (plebiscit);
- b) da se vsi važni sklepi državnega zbora, zlasti nove postavbe podvržejo ljudskemu glasovanju (referendum);
- c) vlagati neposredno zakonske predloge in zahtevati glede njih ljudsko glasovanje (inicijativa).

IV. Socialna in gospodarska načela.

A) Država bodi moralno združene ljudi in pridobitna organizacija vseh. Pravno ljudsko blagostanje ni mogoče brez dela vseh, ki so telesno in duševno zmorni zanj. Vsakdo ima pravico do vseh sadov in polne vrednosti svojega dela in pridnosti.

Podlaga vsega družabnega in državnega življenja je družina, ki je prvi činitelj vzgoje, dela in omike. Družina je nekaka država v malem. Zato je država po naši misli svobodna zveza svobodnih družin in domačij.

B) Temelj gospodarstva je poljedelstvo, zato naj se zlasti varujejo svobodni kmečki domovi. Državni, cerkveni in veleposestniški gozdovi naj preidejo v ljudsko last. Načeloma zahtevamo tudi odpravo vseh državnih, cerkvenih in zasebnih veleposestev, a zemljiška posest posameznikov naj ne bo

večja, kakor so največje kmetije v dotičnem kraju. Izvzeta naj bodo le tista posestva, ki so namenjena poljedelskim šolam, združnemu obdelovanju in pridobivanju ter agrarnim industrijam. Država naj z vso svojo gospodarsko močjo pospešuje ustvarjanje lastnih domov za tiste, ki jih še nimajo, pa se bavijo z obdelovanjem zemlje.

Vsakdo imej pravico, da se udeležuje v kateremkoli poklicu ali stroki hoče. Oblast naj nadzoruje strokovno usposobljenost le v tistih poklicih, ki zadevajo zdravje in življenje ali pa so za vse ljudstvo velikega pomena.

Trgovina bodi prosta v okviru zakonov. Država kot gospodarska organizacija naj skrbi za možnost pravičnega delovanja v vseh pridobitnih strokih, zlasti tudi s tem, da pospešuje obrtno in industrijsko — kolikor le mogoče združno, — proizvodnjo z uvedbo zakona o delovnem pravu, kakor bi ga določilo mednarodno delavsko strokovno gibanje.

C) Z denarstvom naj država finančno podpira proizvodnjo, zlasti pa kmečko in obrtno gospodarstvo. Za vrednost denarja, kot menjalno blagovno vredstvo mora jamčiti država z vso svojo gospodarsko močjo. Osebnih kmečkih kreditov naj se zakonodajno uredi. Navarčevani denar naj služi predvsem poljedelskim in obrtnim potrebam ljudstva. Država naj strogo nadzira vse denarne zavode pri njihovem poslovanju, zlasti banke. Na korist splošnega narodnega gospodarstva je, da se natančno urede občinske, okrožne in državne finance.

D) Splošno zavarovanje vseh, ki živijo od dela je treba izvesti po načelih ljudske samouprave in ne birokratično. Da nihče brez lastne krivde ne ostane prepuščen bedi, je izvesti zavarovanje za slučaj starosti in onemoglosti v združni obliki. Razen tega je potrebno na istih načelih uvesti zavarovanje premoženja za slučaj elementarnih neizgodb, da se prepreči propadanje kmečkih domov.

V. Kulturna načela.

Država bodi tudi kulturna organizacija. Skrbeti mora za kulturne potrebe svojih državljanov v duhu svobodoljublja. V tem pogledu postavljamo sledeča načela:

a) **Verstvo.** — Verstvo je temelj moralne kulture. Vsa javna veroizpovedanja naj bodo prosta in od države neodvisna. Pri izvajanju svojih obredov in dušnih potreb naj svobodno občejuje s svojimi verskimi tovariši tudi izven državnih meja.

b) **Izobrazba.** — Napredek izobrazbe je skupna zadeva vsega ljudstva. Zato naj država pokriva vse izdatke za šolstvo, toda v okviru državne ustave bodi vsa šolska uprava avtonomna. Šolstvo naj se preuredi po načelih demokracije in po socialno-gospodarskem značaju slovenskega naroda. V šolah naj se mladina privaja praktičnemu delu ter se naj priučijo še enemu svetovnemu jeziku, n. pr. ruščini, angleščini ali nemščini. Šolstvo naj poglavitno služi splošni izobrazbi in naj vodi do praktičnih zaključkov. Posebno važnost naj se polaga strokovnim šolam.

Vsakdo imej pravico v okviru državne ustave ter s šolskim zakonom ustanavljati šole in učne kurze, ter v njih poučevati.

c) **Pravosodstvo.** — Sodstvo naj se popolnoma loči od državne administracije, zakonodaje in vlade. Sodnikom je treba zagotoviti neodvisnost s posebnim zakonom o njihovi avtonomiji. Odpravijo naj se vsa izjemna sodišča, tudi vojaška. Sodni postopek naj bo javen in ustmen. Ljudstvo naj dobi pravico, udeleževati se sodstva po prisodnih in porotnikih. O ustavnosti posameznih zakonov in o zakonitosti upravnih naredb naj razsoja sodišče.

d) **Zdravstvo.** — Državljeni so izvir vse državne moči. Zato smatramo skrb za zdravje državljanov za najvažnejšo socialno-skrbno nalogo države. Ta skrb pa mora biti enakomerna za vasi in mesta. Tudi ubošcem naj se zagotovi zdravniška pomoč in zdravlila.

VI. Samovlada ljudstva.

Dosedanja politična uprava je zastarela, je birokratična in za vsako ustvarjajočo delo nesposobna.

Zato zahtevamo odstranitev sedanje razdelitve narodnega teritorija po političnih okrajih. Na mesto sedanje politično-policijske uprave naj stopi gospodarska in kulturna uprava. Prvotna ednica socialne organizacije je bila družina. Zveza posameznih družin se imenuje občina, ki je gospodarska in kulturno-socialna organizacija svojih pripadnikov. Njihov teritorialni obseg se naj ravna po krajevnih in prometnih razmerah ter po želji prizadetega prebivalstva. Občine, ki naj imajo tudi svoje lastne finance, naj se upravljajo popolnoma avtonomno. Nadaljna organizacijska stopnja novega upravnega sistema bodi okrožje. Okrožje sestavljajo gospodarsko in prometno skupaj spadajoče občine. Njegove naloge izvirajo samo iz njegovih imen. Okrožje bodi zlasti višja stopnja pridobitne, socialno-gospodarske, kulturne, zdravstvene in socialno-skrbne organizacije. Vsa tista javna opravila in naloge, ki jih država ne pridržuje za sebe, spadajo v območje okrožja. Tudi okrožje bodi avtonomno v okviru državne ustave.

Istotako naj bodo tudi mestne občine popolnoma avtonomne ter se jim ima to zagotoviti s posebnim zakonom; vendar se kmečke občine ne smejo priključevati mestnim občinam, ako po svojem gospodarskem ustroju ne spadajo skupaj. Tudi v mestih naj zavladajo ročni in duševni delavci, obrtniki in drugi socialno-gospodarski krogi po strokah, sorazmerno po številu svojih pripadnikov.

Državna oblast naj upravlja zlasti sledeče javne zadeve: pravosodstvo, narodno

gospodarstvo, narodno prosveto, socialno in zdravstveno skrbstvo, narodno obrambo, narodne finance, prometno in meddržavno politiko. Te upravne oddelke naj vodijo predvsem strokovnjaki, za katere ni treba, da bi bili člani parlamenta.

Tajna diplomacija in priznavanje tajnih mednarodnih pogodb naj se odpravi. Vsaka država je živ organ velike človeške družine, ki se polagoma spreminja v svetovno federativno republiko.

VI. Narodna obramba.

Stalna vojska naj se odpravi. Zato odpade tudi militaristična vojaška obveznost. Vse to zameni obvezna dolžnost, kadar bo treba braniti dom in domovino. Narodna obramba bodi sestaven del splošne delavne dolžnosti. Vsakdo, ki je telesno zadostno sposoben, naj se namesto v vojaški službi zaposli pri koristnem javnem delu. Izjem ne sme biti nobenih. Tako se bodo lahko izvrševala velika dela javnih zgradb, kakor ceste, uravnava voda, melioracije in podobno, a velik del državnega proračuna bo na ta način pokrit z delom. Del te javne zaposlenosti naj se uporabi za telesne vaje in za posebno izučitev obrambe. Za bolj kvalificirane stroke obrambe, naj se uporabljajo tudi najbolj spretni ljudje, ki so izučeni v teh ali sorodnih tehničnih strokah.

V slučaju potrebe je vsakdo obvezan braniti dom in domovino.

V okviru zakona o narodni obrambi se naj uredi tudi varnostna straža (orožništvo), v kolikor je potrebna za notranji mir in varnost.

VIII. Davki.

Glavni vir dohodkov države za njene javne potrebe bodi dohodninski davek, čigar višino določaj vsako leto državni zbor pri odobritvi državnega proračuna. Dohodninski davek mora biti progresiven po nalogu, da tisti več plača, ki ima večje dohodke; vendar pa se naj dohodek, ki je človeku neobhodno potreben za življenje in čigar višino istotako določaj le državni zbor, ne obdavči višje, nego le z enim procentom.

Državne davke določaj samo parlament, a okrožne in občinske zopet le okrožje, oziroma občina.

Nihče se ne sme oprostiti davkov.

Na najvažnejše življenske potrebe se ne smejo nalagati javni davki ali doliade.

Javne državne, okrožne in občinske blagajne ne smejo ničesar izplačevati, kar ni označeno v veljavnih proračunih, ki se morajo pravočasno sestavljati in predložiti pristojnim zborom v odobrenje. Nihče ni obvezan plačevati davkov, dokler jih ni odobrila državni zbor, oziroma okrožna ali občinska skupščina. Kdor bi predpisoval in izterjeval postavno še ne odobrene davke, naj se kaznuje zaradi zlorabe uradne oblasti.

Monopol na posamezne predmete (n. pr. tobak), sme imeti in vršiti le država sama.

Vsi državni računi se imajo pregledati po državnih računski kontroli, katere članom naj se zakonito zagotovi popolna neodvisnost, a istotako naj se uredi tudi njihova odgovornost. Letni obračun te računске kontrole mora pregledati državni zbor v javnih sejah in sicer istočasno, ko je v razpravi državni proračun za prihodnje leto.

IX. Sodstvo.

Sodišča naj sodijo in razsojajo le v imenu zakona.

Sodniki naj bodo neodvisni, nepremestljivi — razen v slučajih disciplinarne kazni, — ter se pred dovršenim 65. letom starosti ne smejo niti vpokojiti niti odstavljati.

Sodnike imenuje višje sodišče, a službe sodnikov pri rekurzivnih instancah, ter pri višjem sodišču se naj popolnujejo s pravico izbiranja (opcija).

Sto neomadeževanih in dorastlih državljanov lahko proti kakemu sodniku zahteva disciplinarno preiskavo, ki se mora končati v enem mesecu. Razsodbo izreče za obtoženca pristojno višje sodišče. Ako pa je obtoženi sodnik član najvišje stopnje, potem sodi od državnega zbora posebej sestavljeno sodišče, čigar člani so poklicni sodniki.

X. Samostojnost stranke.

Slovenska republikanska stranka kmetov in delavcev, ki zastopa zgoraj navedena družbana, državna in kulturna načela, razteza svojo delavnost na vse ozemlje slovenskega naroda.

Ona je v svojih odločbah popolnoma samostojna, more pa, ako to taktične razmere zahtevajo, stopiti tudi v zvezo s sorodnimi strankami drugih južnoslovenskih narodov pri doseganju svojih smotrov.

v našem političnem življenju zopet pojavljajo bele roke in bela brada, oškropljena s staro krvjo...»

Znamenje. Če se bo v Belgradu vzpostavil stari rasilni režim s Pašičem na čelu, potem moramo Slovenci in Hrvati to tako razumeti, naj gremo svoja pota. Takšen migljaj s kolom bomo Hrvati in Slovenci seveda tudi razumeli in storili, kar nam bo prav kazalo. Ni povsem izključeno, da gremo usodnim dnem nasproti. Če bi se to moralo zgoditi, je jasno, da Slovenci zopet ne bomo vedeli ne kod ne kam, kakor nismo vedeli leta 1918. Ali so naše vodilne stranke poskrbele, da bi imeli v takšnem nebodigatreba slučaju tudi kakšne prijatelje po svetu? Prav nič! Kdo nas pozna, kdo je tisti mogočni prijatelj, ki bi nam v slučaju zadrege hotel pomagati? Hrvati pa so na to mislili in zato je njihov današnji politični politični vodnik hodil eno celo leto po Evropi in pridobival Hrvatom prijatelje na Angleškem, v Rusiji in kjerkoli je le mogel. Hrvati imajo za vsak slučaj le nekaj mogočnih prijateljev, mi pa? — Zato moramo za vsak primer biti z njimi, ker naši vodniki niso poskrbeli niti za tiste zveze, ki so se nam takorekoč ponujale same.

V globini svoje duše je velikanška večina našega ljudstva republikanskega mišljenja. Čudno pa je, da se velika večina teh republikancev ne upa tega povedati. To pa je prazen strah; to je posledica napačne vzgoje v pokorščini. Če si pošten človek, imej tudi na jeziku to, kar nosiš v srcu! Drugače pa se pojdi solit! In sram bodi vsakega slovenskega republikanca, ki ni naročen na naš list, ki nikoli ne najde prilike, da bi poslal o priliki kakšen sold za naš tiskovni sklad. Kdor ima srce na pravem mestu, naj gre med znanke — republikance in jim reče: Če ste možje, dajte za dobro stvar! Republikanec še nikjer nikoli na svetu ni bil bojazljivec, ampak vedno samozavesten mož! Babe pa radi prepustimo — našim starim in idejno trhljivim strankam!

Zakaj takšno odiranje z davščinami? Tole berite in premislite: Amerikanci so izdelali statistiko o vojnih oboroževanjih v Evropi in na podlagi teh številč imenujejo Evropejce tepce. In imajo popolnoma prav. Največja militaristična država v Evropi so danes Francozi. Oni se še vedno boje Nemcev, ker l. 1919. niso imeli pameti in so diktirali „mir“, ki ni mir, ampak večna vojna nevarnost. Slabo dejanje rodeva vedno

novi zlo. Zato se Francozi neprestano oborožujejo v takšni meri, da bi jih moralo biti gospodarsko prej ali slej konec. Samo za militarizem izda Francija sedaj na leto 818 milijonov ameriških dolarjev. Lahi so leta 1920 imeli izdatkov za vojaštvo 80 milijonov ameriških dolarjev. Odkar pa so tam na krmilu nasilni in barbarški fašisti, ki ubogo, po večini analfabetsko ljudstvo nasilno tlačijo k tlom, izda Italija vsako leto kar 368 milijonov ameriških dolarjev za militarizem, katero breme bo deželo prej ali slej seveda tudi upropastilo. Sedaj pa pogledimo na našo pasivno državo! Glasom ameriške statistike pride finančnega bremena na vsakega prebivalca (to so možje, žene in otroci):

Dolarjev	
v Zedinjenih državah ameriških	2.20
na Francoskem, ki je najbolj oborožena	22.23
v Italiji pod vladno militariziranih fašistov	12.—
v Jugoslaviji pa (čujte!) celo	39.50

Sedaj veš, prelubi naš državljani, zakaj si „protidržaven element“!

Opomin. Vsem uradom, trgovcem in obrtnikom, katerim smo poslali po en izvod naše knjižice „Vodnik po Ljubljani“ na vpogled, ter nam do danes niti zneska niti knjižice niso vrnili, vljudo prosimo, blagovoli naj se knjižica v slučaju, da se jo ne sprejme, brezplačno na naš naslov vrniti. — Komite drž. uradnikov, Ljubljana, Emonska c. 10.

Čitatelji pozor! Največje zanimanje je danes za zgradbo po sistemu »Seidel«. Na velesejmu je bil zgrajen cel paviljon po tem sistemu. Ostalo v današnjem oglasu.

V 41. številu našega lista smo napisali na uvodnem mestu članek »Ali je prav tako?« — Opozorjamo še enkrat na ta članek vse tiste, ki do danes še niso plačali naročnine s poloznico, ki so jo dobili priloženo v listu. Kdor ne bo plačal zamujeno naročnino mu list ustavimo in dolžni znesek iztirjamo.

Za tiskovni sklad so darovali:

A. V., Krškavac	Din 10.—
I. H., Zelimlje	Din 5.—
F. P., Ljubljana	Din 100.—

Tomo Habjan iz Podbrezj ob

prilici svoje poroke zadrženo.

Ivanko Bijol, mesto običajnega »šranganja«

Din 100.—

Kot našemu vrlemu somišljeniku želimo mnogo sreče!

Vsem gori imenovanim najlepša

zahvala. Somišljeniki posnemajte in

nabirajte darove pri vsaki prilo-

ditvi.

Dnevne vesti.

Belgrajske krize so za navadnega Evropejca nenavadne prikazni. Davidovičeva vlada je imela velikanško večino parlamenta, to je pravilno izvoljenih ljudskih zastopnikov za seboj. Toda generalom, to je **uslužbencem** države se ni dopadla, zato jo je nekdo pozval, da odstopi. V zgodovini evropskega parlamentarizma je bil to **prvi in edini slučaj**, da je morala brez vsakega vidnega in poznanega vzroka odstopiti vlada, ki je in ima velikanško večino prebivalstva na svoji strani. In tako je nastala kriza vlade in nastopile so grde intrige, ki so na Balkanu vsakdanja reč. Pri tem seveda neznansko trpi državna uprava. Mi te dogodke spremljamo kot opazovalci. In kot opazovalci si mislimo: Čim več takšnih in podobnih kriz, tem bolje. Naj se samo difamira, kar ne spada več v današnjo dobo.

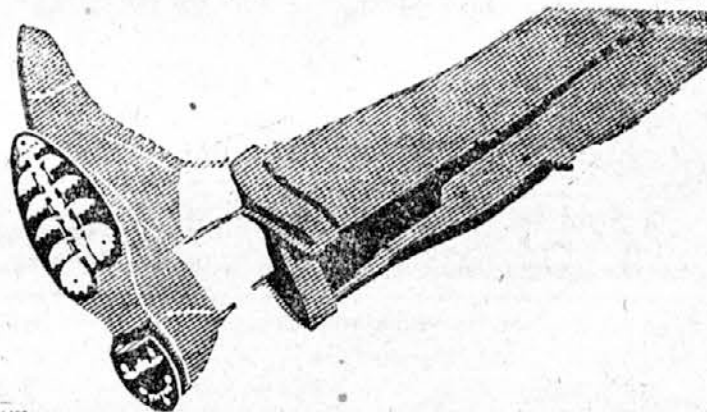
Dve resnici. Samo dve stvari ste resnični na tem svetu: Bog v nebesih in ljudstvo na zemlji. Vse drugo je samo začasno in brez trajne veljave.

Radič rešil parlament! V teku zadnje vladne krize v Belgradu je glasom časopisnih vesti že bila imenovana nova vlada s Pašičem na čelu. Seveda batinaška vlada nima niti večine ljudstva niti večine poslancev za seboj. To se pravi, da so v naši državi še vedno ljudje, ki mislijo, da je mogoče sedeti na bajonetih in vladati ljudstvo po metodah prastarega Metternicha. Ne rečemo, da nikoli ni mogoče vladati s parlamentom, v katerem nimaš večine. To se je že enkrat zgodilo in sicer v Angliji v davnih dneh, v časih Cromwella. Toda angleški Cromwell je bil nosilec neke **ideje**. Kdor pa je nosilec le neke **forme** (oblike), ta ne more vladati diktatorsko. **Ideja** lahko diktira, sama forma pa nikoli in nikjer — dandanes tudi na Balkanu ne! Te enostavne resnice seveda belgrajska porodica ne kapira. — Zato je Radič zadnje dni, ko je videl, da se hoče vlade nad parlamentom polastiti neka klika, ki je brez vsake ideje in je samo zastopnica neke forme nastopil zelo odločno. Dal je namreč sledeče navodilo: Poslanci, ki ste za parlamentarizem, pojdite v skupščino in si izvolite svoje predsedstvo. Potem pride vlada, ki jo bo določila večina parlamenta. Če pa ostale stranke tega nočejo, ker ima-

jo ozire na gotove osebe, potem pa Hrvatje domov iz Belgrada! Tega so se celo belgrajski militaristi tako ustrašili, da niso vedeli ne naprej ne nazaj. In ljudje govoré: „Radič je tič — on zna!“

Vladna kriza. Dobro jo je pogodil preprost možak, ki je dejal: Gre za to, ali bo vladala presita sablja ali pa ljudje, ki to sabljo plačujejo.

Generalska politika. V predvojni Srbiji so bili odločilni v politiki Srbi generali. Proti njihovi volji se ni ničesar ukrenilo. V spominu so nam razni dogodki, ki so imeli na položaj predvojne Srbije velik upliv. Ti ljudje se seveda tudi še danes ne morejo in nočejo odreči svoji komandi v rečeh, ki nimajo z armado prav nobenega stika. Ko je bila na Angleškem na vrhu Makdonaldova delavska stranka, si tega niso upali tako jasno kazati. Komaj pa je padel Makdonald, so pokazali zopet rožičke. Varajo pa se, če mislijo, da bo Makdonald sedaj pri volitvah propadel. Narobe, še močnejši bo. Kako delajo generali pri nas politiko pripoveduje belgrajski list »Republika«, kjer beremo, da je bila Pašić-Pribičevićeva koalicija delo generala Živkovića. »Neki ugledni demokrat je izjavil piscu te beležke, da simpatizira general Živković z demokrati... Še v isti noči pa so posetili generala Živkovića trije ugledni radikalni poslanci ter so se z njim dolgo časa zaupno razgovarjali. Sedaj se je zgodil za las isti manever. Pred padcem vlade g. Davidovića se je razgovarjal komandant kraljeve garde z nekimi vplivnimi prvaki radikalne stranke. Rezultat teh razgovorov je znan. Toda račun je plačal g. Davidović. Isto vlogo, toda pismenim potom, je igral general Uzun-Mirković, znan vsled svojih lažnivih poročil. Tudi general Josif Kostić je imel v zadevi svoje prste, da ne pozabimo generala Mirka Milosavljevića, pomagača Lazice Markovića. Ti ljudje so skovali načrt za zrušenje vlade g. Davidovića. To je bilo letos v Vrnjački Banji. Glavno besedo je imel, kakor vedno, Petar Živković, ki ga solunski proces intimno veže na osebnost Nikole Pašića in Ljube Jovanovića. Razen te usluge se morajo oddolžiti še za čast armadnih in divizijskih generalov. In tako se

Palma kaučuk pete in podplati

omogočajo elastični, tihi hod,
štedijo Vaše noge in Vašo obutev
ter so trpežnejši nego usnje.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA
SLOVEJSKIH AVTONOMISTOV.
Odgovorni urednik Drago Brozevič.
Tiskarna J. I. ASNIČA NASL. v Ljubljani.

JUHAN
se dobi
v vseh specializiranih prodajalnicah

Razne naslove preskrbuje in daje
Posredovalec
d. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta 23.

Izšla je **BLASNIKOVA**

VELIKA PRATIKA

za navadno leto **1925** ki ima 365 dni.

„Velika Pratika“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil najbolj vpoštovan že od naših pradedov. Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini. Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din; kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnik naslednikov
tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg šte. 12.

Z realitetami vseh vrst in z zemljišči trguje „**Posredovalec**“, d. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 23.

F. P. ZAJEC
optik
LJUBLJANA,
Stari trg 9.

Kupim: Dunajski in Ljubljanski Zvon, Kres, Slov. Bčelo, Slov. Glasnik in vse druge knjige

Hinko Sevar, antikvariat knjigarna Ljubljana, Stari trg 34.

Trboveljski premog
drva koks
angleški premog
šlezjske briquete
dobavlja
ILIRIJA
Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

ADRIA
TOVARNA SLADNE KAVE
VELEPRAŽARNA
ZRNATE KAVE
MLINI ZA DIŠAVE I. T. D.
BRZOKAVI: ADRIA - VIČ
GLINCE PRI LJUBLJANI

Za pouk in zabavo je potrebno dobro čtivo, ki je tudi veselje in kras knjižici. Za Din 5— se dobi najboljši Kellerjev roman

Regina

Za Din 15— najlepši roman srbskega pisatelja nušića

Občinsko dete

in za Din 14— se dobi knjiga

Zeleni kader

ki opisuje življenje legijonarjev za časa svetovne vojske in razsula Avstrije — v tiskarni

J. Blasnik nasl. v Ljubljani, Breg št. 12.

Denar je poslati naprej.

Našim rodbinam

priporočamo našo pravo domačo
KOLINSKO CIKORIJO, izvrsten
pridatek za kavo.

Trgovina ŽIBERT

se je preselila iz Prešernove ulice na **Kongresni trg** zraven nunske cerkve ter se cenjenim odjemalcem priporoča še za nadaljno naklonjenost.

FR. SLOVNIK
LJUBLJANA, Stari trg 2.

priporoča po najnižjih cenah svojo zalogo izgotovljenih oblek in manufaktur. Obleke po meri se točno izvršujejo.

Trgovcem in gospodarskim krogom se priporoča trdka „**Posredovalec**“, d. z o. z. v Ljubljani, Sv. Petra c. 23, ki pod najsolidnejšimi pogoji obavlja trgov. agenturo in komisijsko trgovino.

DRVA,
trboveljski premog

H. Petrič, Ljubljana

Gospodarska cesta 16

Telefon 343.

TVORNIC SVETLIN
Vegova ul. 2
Ljubljana
Priporoča.
da poskusite najboljše
kemične izdelke za čevlje in usnje.
Zahtevajte po vseh trgovinah
in poslod. Svetlin krema - i. i. d.

MERAKL

harve, mastila, lake, kit, emajle, kistove (čopiče)
in zajamčeno čisti firneš najboljše kakovosti nudi

Medić-Zankl

družba z o. z.

Maribor, Ljubljana, Novi Sad,
podružnica. centrala. skladišče.

Tovarne:

Ljubljana - Medvode.

Novo! **Največje zanimanje** Novo!

vlada za zgradbo stanovanjskih hiš v sistemu

„SEIDEL“

ker je zidanje v tem sistemu tehnično in ekonomsko dovršeno, najhitrejšo in najcenejšo. Splošno pozornost vzbujajo

nosilci sistema „SEIDEL“

ki nadomeščajo lesene stropnike, železobetonske preklade itd. Natančnejše podatke dobite pri stavbnem podjetju

Jakob Acceto, Ljubljana, Tabor šte. 2.

Stopnjice - Seidel - ograje

Jugometalija

Splošna kovinarska industrija

Ljubljana, Kolodvor. ul. 18

Izdeluje vsakovrstne bakrene kotle ter kloparska, kovnostiskarska, ključavničarska in vodovodno-inštalacijska dela. Specijalni zavod za vpeljavo in popravila centralne kurjave, sušilnic itd. Konkurenčne cene. Točna izvršitev

Telefon šte. 729

Tek. račun št. 13.199

15 letno jamstvo

najpopolnejši Stöwer šival. stroj s pogreznjivim transporterjem (grabljice). Z enostavnim premikom je stroj pripravljen za štepanje, vezenje ali šivanje.

Ludovik Baraga, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6, I. nadstropje

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

ki posluje v novopreurejenih prostorih

V LJUBLJANI

P. Z. Z. O. Z.

Mestni trg šte. 6

Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje po

8%

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z

odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru.

Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur.

Prometni zavod za premog

d. d. v Ljubljani

prodaja premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češko-slovaški in angleški koks za litarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

NASLOV: Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/II.